

Wyrok z dnia 3 października 1995 r.
I PRN 65/95

Zasądzenie odsetek od świadczeń okresowych skapitalizowanych do określonej daty jest dopuszczalne, gdyż stanowią one tę samą wartość co odsetki od poszczególnych kwot miesięcznych do tej samej daty.

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca),
Sędziowie SN: Maria Mańkowska, Andrzej Kijowski,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Stefana Trautsolta, po rozpoznaniu w dniu 3 października 1995 r. sprawy z powództwa Bartłomieja D., Zofii K., Bogusławy W., Reginy W., Grażyny T. i Wandy K. przeciwko [...] Zakładom Telewizyjnym "E." w W. o wyrównanie wynagrodzenia, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 27 stycznia 1995 r., [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Powodowie Bartłomiej D., Zofia K., Bogusława W., Regina W., Grażyna T. i Wanda K. wnieśli o zasądzenie od pozwanych [...] Zakładów Telewizyjnych "E." wyrównania wynagrodzenia wraz z odsetkami.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Sąd Pracy wyrokiem z dnia 8 września 1994 r., [...] zasądził na rzecz powodów kwoty stanowiące wyrównanie wynagrodzenia za dochodzony okres, odsetki od tych wynagrodzeń skapitalizowane na dzień 31 sierpnia 1994 r. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 września 1994 r. do dnia zapłaty i orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności. Wysokość należnych wynagrodzeń oraz kwoty stanowiące skapitalizowane odsetki obliczył pozwany na żądanie Sądu.

W rewizji od tego wyroku pozwany wniósł o jego zmianę i zasądzenie odsetek od każdej należnej kwoty od dnia jej wymagalności do dnia zapłaty, bez kapitalizowania należnych odsetek i bez zasądzenia odsetek od skapitalizowanych odsetek oraz o uchylenie rygoru natychmiastowej wykonalności.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 27 stycznia 1995 r., [...] zmienił wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej odsetek w ten sposób, że zasądził odsetki ustawowe od dnia 1 września 1994 r. do dnia zapłaty od należności głównych czyli od kwot stanowiących wyrównania wynagrodzenia. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Wojewódzki wskazał, że powodowie wnosili o zasądzenie należnych im kwot łącznie z odsetkami. Odsetki za

okres od daty wymagalności poszczególnych wynagrodzeń do dnia 31 sierpnia 1994 r. zostały obliczone przez pozwanego i w oparciu o to wyliczenie zasądzone je w wyroku Sądu Rejonowego jako konkretne kwoty pieniężne. Zasadne jest także zasądzenie odsetek za dalszy okres od należnych powodom wynagrodzeń - do dnia ich zapłaty - gdyż do dnia 31 sierpnia 1994 r. strona pozwana tych wynagrodzeń nie zapłacała. Natomiast zasądzenie przez Sąd I instancji odsetek od skapitalizowanych odsetek nastąpiło z naruszeniem przepisu art. 482 § 1 k.c., gdyż powodowie nie wytoczyli o nie powództwa i z tego względu w tym zakresie uwzględniono rewizję strony pozwanej.

Od tego wyroku w części zasądzającej odsetki rewizję nadzwyczajną złożył Minister Sprawiedliwości zarzucając rażące naruszenie art. 481 § 3 k.c. (przepis powołany błędnie - z uzasadnienia rewizji nadzwyczajnej wynika, że chodzi o przepis art. 481 § 1 k.c.) w związku z art. 300 k.p. oraz naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej i wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzut rażącego naruszenia prawa skarżący uzasadnił dwiema przyczynami. Po pierwsze stwierdzono, że wynagrodzenie za pracę jest świadczeniem płatnym miesięcznie i od dnia, w którym powinno ono być wypłacone, pozwany był w opóźnieniu, a tym samym ten termin wyznacza początkową datę liczenia odsetek. Ponieważ jest to inna data w odniesieniu do każdego wynagrodzenia miesięcznego, to nie można sumować miesięcznych wynagrodzeń i od tej sumy liczyć odsetek. Po drugie skarżący wskazał, że błędnie określono początkową datę odsetek. Jego zdaniem datę, od której zasądzone odsetki od całej kwoty, Sady ustaliły na miesiąc później od daty, kiedy przysługiwało pierwsze wynagrodzenie miesięczne. Podano przykład powoda Bartłomieja D., któremu zasądzone sumę zaległego wynagrodzenia w kwocie 11.142.000 zł za okres od dnia 1 października 1990 r. do dnia 30 września 1991 r., zaś odsetki od całej kwoty zasądzone począwszy od dnia 1 listopada 1990 r. W rezultacie tego pozwany został obciążony odsetkami za okres przypadający przed terminem płatności poszczególnych miesięcznych wynagrodzeń, co rażąco narusza art. 481 § 1 k.c.

Uzasadniając zarzut naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej podniesiono, że bezpodstawne obciążenie przedsiębiorstwa państwowego wysokimi zobowiązaniami finansowymi pogarsza jego trudną sytuację i utrudnia proces przekształcania się przedsiębiorstwa, co narusza podstawowe zasady funkcjonowania państwa prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna nie jest uzasadniona.

Według przepisu art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej

szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, jako że nie jest sprzeczny z zasadami prawa pracy (art. 300 k.p.).

Istnieją dwa podstawowe sposoby liczenia odsetek od należności okresowych. Można je liczyć oddzielnie od każdej miesięcznej należności poczynając od pierwszego dnia opóźnienia - którym jest następny dzień po terminie zapłaty (a nie, jak twierdzi się w rewizji nadzwyczajnej dzień, w którym świadczenie powinno być wypłacone) - do dnia spełnienia świadczenia. Można także liczyć odsetki w taki sposób, jak to zrobił pozwany na żądanie Sądu. Pozwany obliczał oddzielnie wysokość należnych odsetek za każdy poszczególny miesiąc opóźnienia w zależności od wysokości długu na rzecz powodów w tych miesiącach, a następnie zsumował te wartości według stanu na dzień 31 sierpnia 1994 r.

Pozostając przy przykładzie powoda Bartłomieja D., któremu zasądzone wynagrodzenie za okres od dnia 1 października 1990 r. do dnia 30 września 1991 r. należy stwierdzić, że kwoty, od których liczone odsetki od dnia 1 listopada 1990 r. stopniowo wzrastają o kolejne miesięczne należności do miesiąca października 1991 r., a następnie od dnia 1 listopada 1991 r. do dnia 31 sierpnia 1994 r. odsetki liczone są od stałej kwoty należności głównej. Nie jest więc trafny także drugi zarzut rewizji nadzwyczajnej, że odsetki od całej należności głównej zasądzone od dnia 1 listopada 1990 r. W ten sam sposób liczone odsetki na rzecz pozostałych powodów.

Jak wynika z rewizji pozwanego od wyroku Sądu I instancji wnoszono w niej w istocie o zmianę tej części wyroku, w której zasądzone odsetki od odsetek skapitalizowanych na dzień 31 sierpnia 1994 r. i to żądanie zostało uwzględnione przez Sąd II instancji. Natomiast pozwany nie kwestionował prawa powodów do należności głównych i odsetek do dnia 31 sierpnia 1994 r., które to roszczenia zostały przez niego uznane na rozprawie w dniu 30 sierpnia 1994 r. Sama zaś kapitalizacja odsetek - jeżeli jest prawidłowo obliczona, a pozwany nie podawał tego w wątpliwość w rewizji od wyroku Sądu I instancji - jest tylko zabiegiem technicznym i nie zmienia wartości zasądzonych odsetek w porównaniu z zasądzeniem odsetek od poszczególnych kwot miesięcznych do określonej daty. Skoro więc wyrokiem Sądu I instancji zasądzone na rzecz powodów odsetki od należności głównych do dnia 31 sierpnia 1994 r., to Sąd II instancji trafnie zasądził odsetki od tych kwot poczynając od dnia 1 września 1994 r. do dnia zapłaty.

Z powyższych względów na mocy art. 421 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====